

extremitats normals presenta entre les posteriors una tercera perfectament definida. L' altre es un *colom* ab quatre camas; dos normals, una tercera á la part posterior dreta, un poch rudimentaria, y la quarta més cap al ano manifesta solzament per un dit.

—El senyor Bofill va fer varies consideracions sobre la familia *Pompilidae* dels himenópters, y circunscribintse als géneros y especies corresponents á Catalunya, quin catálech publicarà próximament, digué que mentres s' ha anat adelantant en lo sèu estudi s' han reduit en nombre sobre tot els géneros, de manera que dels 12 que constituían la nostra fauna en quedan no més que sis, y son: el *Salius*, Fabr. *Calicurgus*, Lep. *Pseudagenia*, Kohl, *Agenia*, Schioedte, *Pompilus*, Fabr. y *Ceropalus*, Latr. Lo mateix ha succehit ab les especies, haventne desaparecut moltes que havia suposat com á noves en Tournier de Ginebra. Acabá donant les descripcions ab characters generals de la familia y dels géneros en ella compresos y trobats per ell á Catalunya.

COMUNICACIONS

EXCURSIÓ A LES COVES DE 'N MERLA

per

D. MARIAN FAURA Y SANS

Un jorn d' entre les vagues de Nadal aní á cercar fòssils junt al poble de Sant Vicens dels Calders; mes al saberho el capellá de per aquelles encontrades, me vingué á notificar qu' éll sabia unes coves y que si jo tingués gust d' anarhi m' hi acompanyaria, organisant una vera excursió.

— Me sorprengué la noticia d' aquell venerable capellá de 71 anys, en primer lloch, per ma falta d' experiència, que

pera endinzarse en les entranyes de la terra n' es necessaria, com també per l' ofrena qu' á la investigació científica feya de llur persona en tan avansada edat, per una excursió de més de dos hores de distancia (1), qu' es á la que 's trovan aytals coves.

Mes, aixó feu que jo oblidés lo primer pera immediatament determinar el día, ja que tenia de marxar á Barcelona: re-trassí, com es natural, la marxa per fer l' excursió proposada, que fou el 2 de Janer d' enguany, acompanyantme á mes de Mossen Pau Mata, qu' aixís s' anomena el capellá de Sant Vicens dels Calders, els vicaris del Vendrell, Mossen Ramon Sala y Mossen Jordi Martí, Pbres.

Eixirem de la vila del Vendrell á quarts de nou del matí pera anar á cercar á Mossen Pau en el poble de Sant Vicens (2), y tots quatre marxarem de Sant Vicens en direcció al N. seguint la torrentera; d' ahont se podia distingir perfectament el llarch jasiment fossilífer que per l' erosió de les aigües resta en descobert formant un encornisament á manera d' una petita cinglera, á la dreta ab el poble de Sant Vicens y á la esquerra segueix continuant fins aprop de Roda.

No tardarem gayre en deixar aqueixa torrentera pera anar en direcció del N. á N.O. y continuar ab aqueixa última, al entrar en la propietat de 'n Barraquer, fins á la serralada de la Papiola, d' ahont per el cim de la carena anarem cap al O. y S.O. seguint la Parterasa pera baixar á la torrentera de 'n Merla qu' es paralela á la de la Morena, essent lo propietari d' aquelles pedregoses montanyes un tal Virgili de Roda.

(1) De Sant Vicens á les coves hi ha en ratlla recta de 5 á 6 kilometres; pro, per rahó de les gerigonses que per anarhi s' han de fer resulta que s' hi están unes dos hores aproximadament. De Roda á les coves hi ha de 3 á 4 kilometres y s' hi está mes d' una hora, advertint que 'l camí es molt millor per aqueixa última part que per Sant Vicens, puig que fins s' hi pot anar ab carruatje.

(2) Tots els datos d' aqueixa nota m' els proporcioná eix bon senyor, que ab tant d' interés emprengué aqueixa excursió, y que no puch menys de aprofitar eixa ocasió pera repetirli la donació d' innombrables mercés en proba d' agraïment.

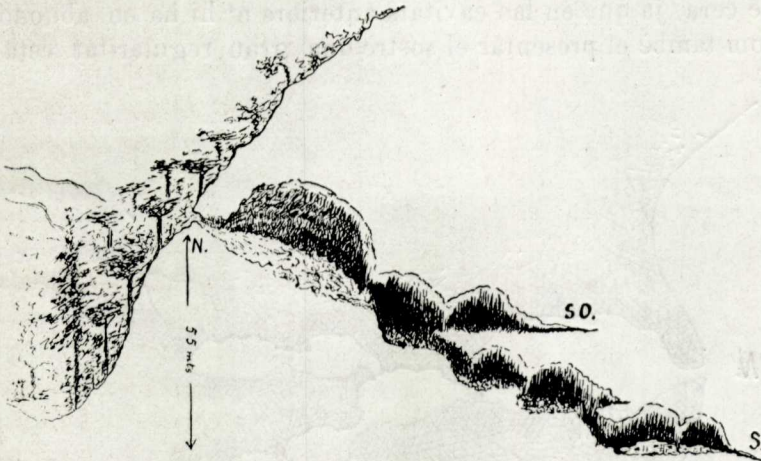
Arrivarem per fi á les coves de 'n Merla, que també se 'n diuhen de la Parterasa, y llur boca es troba á mitja montanya junt á un morro que fa aqueixa en direcció al S.O., essent lo terror la calissa compacta del Triássich, com posa en Mallada (1), y qu' á mí també m' apareix lo mateix per la semblansa ab les calisses triássiques de la provincia de Barcelona, y no com posa en Puig y Larraz (2), que al descriurer aqueixes coves diu que están situades en les calisses infracretáciques, encar que ho posa ab interrogant; mes, pera determinarles se necessita estudiar llur estratificació, per rahó de no véurers cap rastre fossilífer.

La boca d' aqueixes coves es arrodonida, d' un metre de diámetro y en direcció al S.; immediatament ve una pendent d' uns 50° per el tros de més de 6 metres formada per la calissa nua y relliscosa fins á quedar coberta per una terra humífera que hi es en abundó: mes al entrar no 's pot menys de quedar admirat enfront la grandaria y majestat d' una espayosa sala; al sostre hi ha poques y petites estalactites y el sol continúa ab aquella gran pendent fins á la part més baixa ahont hi ha un petit forat que dóna entrada á un altre cambra molt reduhida després d' haver baixat per una molt més forta pendent; aqueixa ja presenta més estalactites al ensemps que son pis está ple de pedregám després de llurs parets y de les de la sala anterior, entoscantse ab les aigues per el dipòsit que 's forma de carbonat de calç, que á voltas forma gruixudes estalactites com á pilons de carretera. A la dreta d' aqueixa cambra hi á una molt baixa lloguera en direcció al S.O. y que serveix de pas pera un altre petita cambra, de iguals condicions que l' anterior; mes á sa dreta s' hi veu un petit forat que dóna entrada á una extensa é interminable esquerra horitzontal de la alsada de 50 cms. y que tendeix á clourers; pro d' aquí ja no 's pot anar més avant.

(1) *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España*. Bosquejo de la provincia de Tarragona por L. Mallada. Tom. XVI. Iam. A.

(2) *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España*. Cavernas y simas de España, por D. Gabriel Puig y Larraz. Tom. XXI, págs. 316 y 317

Tornàrem arrera pera després seguir per la esquerra en direcció al S. en que continúia la caverna ab escasses estalactites, algunes de regular gruix, y ab gran rocám despres del sostre; y ab fortes pendents á cada portalada sostinguda per columnes estalacmítiques d' un gruix de 30 cm. que hi ha en altres dos cambras, com se pot veurer per l' adjunt perfil (1), essent en la última en abundó las incrustacions calcáreas qu'

hi ha en el sol, com molt bê diuhen en Mallada (2) y en Puig (3) com també Mossen Font (4).

Mes, á l' esquerra d' aqueix gran munt de pedras que forman com una sola massa, ovirí un petit forat que després de una forta pendent donava entrada á una avant-sala d' un altre

(1) Aqueix perfil el dech á la co'aboració de mon apreciable amich en Ramón Gimbert, que ha sapigut interpretar mas indicacions d' una manera molt acertada.

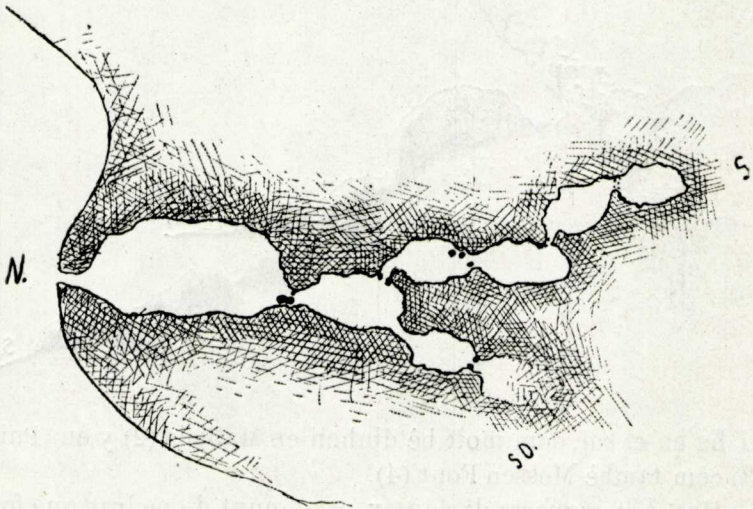
(2) *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España. Reconocimiento geográfico y geológico de la provincia de Tarragona*, por L. Mallada. Tom. XVI, pág. 37.

(3) Obra ja citada.

(4) *Catálech espateològich*, per Mossen N. Font, Pbre.

cambra reduhida, á quina per entrarhi vareix fer malbè algunes primes estalactites que quasibè formavan columnes y que de poch ja tancavan el petit forat qu' hi dóna entrada; d' aquí ja no 's podia anar tampoch mes avant, essent abundant l' aygua qu' hi traspúa.

Aqueixes dugues cavitats pera mi encar no havian sigut visitades, no solsament perque no las he trovat en cap descripció, com també per no haverhi en el net y llis sol cap taca de cera, ja que en las cavitats anteriors n' hi ha en abundó, com també el presentar el sostre una gran regularitat esta-

lactítica sense havernhi cap de trencada; mes al entrar en aqueixes un queda corprés enfront tanta arquitectura, al ensemps que una blancor per arreu al espleyar la vista s' observa en el sostre y no menys perque á la claror de la llum una lluisor diamantina s' emiteix per les gotetes d' aigua que hi ha en les puntes de les innombrables estalactites ó *merlets*, desprenentse, pera al cáurer ab llur *tach... tach...* trencar la soledat que allí regna.

Es de notar la forma de rosari que presentan aqueixes coves, per lo que seguint l' opinió més admesa d' entre 'ls

geólechs, aytals coves serviren pera escorrement de les aigues, en primer lloch perque en las dos cavitats baixes hi traspúa bastanta aigua al ensemps qu' están á un nivell més inferior qu' el llit de la torrentera, lo que vol dir que serveixen d' escurrement de ditas aigues torrencials; també ho confirma lo dit, perque aquesta cova no solsament es próxima al torrent, sino que pren llur direcció y está situada á un morro de la montanya, que potser n' es recort de la gorja que 's formá per la erosió de les aigues torrencials, les que per infiltració descalsaren la base de la montanya promoguentse un ensorrament molt pronunciat al N. E., qu' es la direcció del llit de les coves.

NOTE SUR UN FILON ARGENTIFERE
EXISTANT DANS LA ZONE MINIERE DE FALSET
(TARRAGONA)
PAR MR. GEORGES DELGADO

Nombreux sont ceux qui partagent mon opinion et croient que l'avenir de l'Espagne est intimement associé á la richesse de son sol. Cette croyance est suffisamment confirmée par les statistiques minières prises de 10 ans en arrière jusqu'á nos jours, et en comparant la situation d'alors (spécialement celle de Catalogne) avec la situation actuelle, on se rendra facilement compte des considérables progrès réalisés et des brillants résultats obtenus.

Bien des considérations se sont faites et pourraient se faire á ce point de vue mais aujourd'hui, je me limite á traiter du mineral d'argent natif dont un exemplaire á été par moi présenté á la dernière Session, lequel figurera désormais au musée de l'Institution.

Ce mineral d'argent natif provient de l'important district minier de Falset qui prend naissance des monts Pradés et longe en direction Sud jusqu'au delá des limites de Masroig.